

Διοργάνωση Εργαστηρίων (workshops) για την Ανοικτή Επιστήμη από τη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης ΕΚΠΑ

Υπηρεσία Ανοικτής Επιστήμης
Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης ΕΚΠΑ

Η Ανοικτή Επιστήμη (ΑΕ, Open Science), σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο για την Ανοικτή Επιστήμη (https://zenodo.org/record/3908953#_X_3hjNgzblX), είναι το νέο μοντέλο διεξαγωγής της ερευνητικής διαδικασίας, που βασίζεται στις αρχές της διεπιστημονικής συνεργασίας και στη διαπίστωση ότι η έρευνα πλέον ολοένα και περισσότερο βασίζεται στα δεδομένα, είναι δεδομο-κεντρική. Η ΑΕ ορίζεται, επομένως, ως ένα σύνολο πολιτικών για την παραγωγή και διάθεση επιστημονικού έργου και αποτελεσμάτων της έρευνας. Η Ένωση των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (EUA) στην Ατζέντα για την ΑΕ, το 2025, (<https://www.eua.eu/downloads/publications/eua%20os%20agenda.pdf>) θέτει ως βασικούς άξονες πολιτικών (α) την ανοικτή πρόσβαση, (β) τη διαχείριση και ανάδειξη των ερευνητικών δεδομένων σύμφωνα με τις αρχές FAIR (<https://www.go-fair.org/fair-principles/>) και (γ) την ιδρυματική προσέγγιση/(μέριμνα για) στην αξιολόγηση της ερευνητικής δραστηριότητας.

Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις οδηγίες της και με την δημιουργία της εκδοτικής πλατφόρμας Open Research Europe (<https://open-research-europe.ec.europa.eu/>), όσο και ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με τη σύναψη συμφωνιών με διεθνείς εκδοτικούς οίκους για τη δυνατότητα δημοσίευσης σε καθεστώς Ανοικτής Πρόσβασης των μελών των πανεπιστημίων (<https://www.heal-link.gr/%cf%83%cf%85%ce%bc%cf%86%cf%89%ce%bd%ce%af%ce%b5%cf%82-%ce%b1%ce%bd%ce%bf%ce%b9%ce%ba%cf%84%ce%ae%cf%82-%cf%80%cf%81%cf%8c%cf%83%ce%b2%ce%b1%cf%83%ce%b7%cf%82/>) και με την δημιουργία της εκδοτικής πύλης Heal1000 (<https://f1000research.com/heal-link>), εργάζονται εντατικά για την υλοποίηση των πολιτικών της ΑΕ.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με τη σειρά του, δια μέσου του Συμβουλίου των Πρυτάνεων της Κοινοπραξίας CIVIS, υιοθέτησε το 2021 τη διακήρυξη της κοινοπραξίας για την Ανοικτή Επιστήμη (https://www.lib.uoa.gr/fileadmin/user_upload/main-site/metafrasi_toy_civis_os_statement.pdf), ενώ στη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) ιδρύθηκε η Υπηρεσία Ανοικτής Επιστήμης (<http://www.lib.uoa.gr/anoikti-epistimi/ypiresia-gia-tin-anoikti-epistimi.html>), τα μέλη της οποίας προέβησαν σε ενημερωτικές συναντήσεις με Τμήματα και Σχολές του Ιδρύματος και στη διοργάνωση - σε συνεργασία με τη Σχολή Θετικών

Επιστημών- δύο ημερίδων με τη μορφή στρογγυλής τράπεζας για την ΑΕ (https://hub.uoa.gr/?post_types=&s=%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CF%84%CE%AE+%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AE%CE%BC%CE%B7).

Το έργο της λειτουργικής αναβάθμισης του Ιδρυματικού Αποθετηρίου “Πέργαμος”, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην κατάθεση, διαχείριση, διατήρηση και επαναχρησιμοποίηση συνόλων ερευνητικών δεδομένων (datasets), επιδεικνύοντας την έμπρακτη υιοθέτηση των αρχών της ΑΕ από το ΕΚΠΑ. Με το έργο αυτό αναμένεται σύντομα να υποστηριχθούν νέες υπηρεσίες αποθετηρίου, ενώ ήδη έχουν αναρτηθεί στην Πέργαμο περισσότερα από 88.500 τεκμήρια επιστημονικών δημοσιεύσεων μελών του ΕΚΠΑ και πάνω από 34.500 τεκμήρια πτυχιακών, διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών.

Σχήμα 1. Τα στάδια της ανοικτής ερευνητικής διαδικασίας στα οποία θα εστιάσουν τα Εργαστήρια της ΒΚΠ

Προκειμένου το Πανεπιστήμιο να ενθαρρύνει και να ενισχύσει την ακαδημαϊκή κοινότητα στη μετάβαση προς το νέο υπόδειγμα διεξαγωγής έρευνας, η ΒΚΠ θα διοργανώσει και θα προσφέρει μια σειρά από σεμινάρια και εργαστήρια (workshops) που θα εισάγουν στις βασικές αρχές της ΑΕ και θα παρουσιάζουν τις διεθνείς εξελίξεις στο πεδίο αυτό. Η όλη προσέγγιση των σεμιναρίων/εργαστηρίων θα βασίζεται στον κύκλο ζωής των ερευνητικών έργων, ο οποίος ξεκινά από τη σύλληψη και συγγραφή μιας ερευνητικής πρότασης και καταλήγει στη διάχυση, στο

διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίηση των παραχθέντων αποτελεσμάτων, ενώ κέντρο του κύκλου είναι τα ερευνητικά δεδομένα και οι δραστηριότητες διαχείρισής τους (Σχήμα 1).

Τα σεμινάρια/εργαστήρια τελούν υπό την αιγίδα της Πρυτανείας και της Διοίκησης του Πανεπιστημίου, διοργανώνονται από την Υπηρεσία Ανοικτής Επιστήμης της ΒΚΠ, θα πραγματοποιηθούν δια ζώσης σε χώρους του Πανεπιστημίου (Πανεπιστημιούπολη, Κέντρο, Γουδί) αμέσως μετά την ολοκλήρωση της αναβάθμισης του Ιδρυματικού Αποθετηρίου Πέργαμος, την άνοιξη του 2024, με παρουσιάσεις και παρεμβάσεις, τόσο από μέλη της Υπηρεσίας Ανοικτής Επιστήμης, όσο και από εξειδικευμένους ομιλητές εντός και εκτός του Πανεπιστημίου.